

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Na własny rachunek, „Kultura”, 21 września 1980, Rok XVIII, nr 38(901), s. 7.</p>		
<p>Ilość stron oryginału 1</p>	<p>Ilość skanów 1</p>	<p>Liczba plików publikacji 5</p>
<p>Autor Jan Szczepański</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny Robotnicza Spółdzielnia</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania Warszawa</p>	<p>Rok wydania / Data powstania 1980</p>	
<p>Sygnatura ---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) artykuł</p>	
<p>Wymiary (wys x szer) 33,5 x 8 cm</p>	<p>Stan zachowania ---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce) XX wiek, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Jan Szczepański, Kazimierz Z. Sowa</p>		<p>Recenzja Jana Szczepańskiego maszynopisu pracy pt. „Pracujący na własny rachunek w gospodarce uspołecznionej. Grupy pracujące na własny rachunek jako kategoria socjologiczna i zjawisko struktury społecznej.”, autorstwa Kazimierza Z. Sowy, poświęconej tej grupie społecznej, zazwyczaj nie ujmowanej w istniejących w epoce PRL – u schematach klasyfikacyjnych stosowanych w badaniu społeczeństwa.</p>
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.) nauka polska, socjologia, socjalizm, polityka, społeczeństwo, problemy gospodarcze, gospodarka, przedsiębiorczość, rzemieślnicy, Prawo Pracy</p>		
<p>Prawa autorskie ---</p>		

re cen zje

Na własny rachunek

Jan Szczepański

Odstępując od przyjętego zwyczajowi chcę napisać o pracy znajdującej się jeszcze w maszynopisie, ze względu na jej doniosłość praktyczną dla analiz ekonomiczno-społecznych podejmowanych w okresie szukania dróg wyjścia z kryzysu. Autor zainteresował się grupą powstającą w naszym społeczeństwie, a zazwyczaj nie ujmowaną w istniejących schematach klasyfikacyjnych stosowanych w nadaniach struktury społeczeństwa socjalistycznego. Osoby pracujące na własny rachunek są klasyfikowane w kategoriach społecznych rzemieślników czy innych przedsiębiorców dysponujących własnymi środkami produkcji, a więc należącymi do sektora prywatnego. Istnieją jednak kategorie osób zatrudnionych w gospodarce społecznej, a równocześnie prowadzące legalną działalność zawodową we własnych zakładach, np.

chłopi robotnicy, niektórzy rzemieślnicy, niektórzy przedstawiciele wolnych zawodów, istnieją także liczne postacie prowadzenia nielegalnie pracy zarobkowej na własny rachunek przez pracowników zatrudnionych w gospodarce społecznej przy pomocy środków stanowiących własność państwa. Autor przeprowadza staranną klasyfikację postaci takiej pracy i przedstawia wyniki badań nad grupami prowadzącymi taką pracę, stara się oszacować jej zakres i jej skutki społeczne i gospodarcze.

Badania objęły grupę rodzin i zmierzały do ustalenia jakie są w gospodarstwach domowych zakresy korzystania z usług osób zatrudnionych w gospodarce społecznej a wykonujących prace na własny rachunek i jakie są wydatki rodzin płacących im za te usługi. Następnie autor przeprowadzał wywiady z pracownikami gospodarki społeczno-

nej wykonującymi takie prace i wreszcie zebrał informacje od „ekspertów” tzn. z pracownikami gospodarki społecznej dokonującymi szacunków takiej pracy na własny rachunek.

Wyniki są interesujące i polecam je wszystkim komisjom partyjno-rządowym i radom gospodarczym tworzonym na różnych poziomach i starających się uzdrowić gospodarkę, oraz GUS zmierzającemu do uchwycenia wszystkich aspektów życia gospodarczego. Pracownicy gospodarki społecznej pracujący na własny rachunek wykonują większość prac koniecznych dla użytkowania otrzymanego nowego mieszkania, często są to pracownicy budujący dany blok, oraz pracownicy zakładów specjalistycznych. Badane rodziny wydawały ok. 400.000 złotych na prace wykończeniowe, wykonywane przez ok. 40 robotników

budowlanych, którzy za te prace otrzymali do 8.000 złotych każdy. Nie wchodzi tutaj w opis szczegółów tego proceduru, doskonale znanego, ale w studium K. Sowy opisanego systematycznie. Eksploatacja i utrzymanie mieszkania jest drugim źródłem dochodów dla tej grupy pracowników na własny rachunek. Autor analizuje tak dalek wyżywienie i zaopatrzenie w odzież, utrzymanie samochodu, oświatę i wychowanie dzieci, ochronę zdrowia. W każdej z tych dziedzin rodziny korzystają z usług pracowników zatrudnionych w gospodarce społecznej pracujących na własny rachunek.

Zjawisko narasta więc do poważnych rozmiarów i wymaga poważnych decyzji polityki gospodarczej. Czy państwo będzie nadal przymykało oczy i udawało, że go nie dotręga, czy też podejmie środki dla uregulowania takiej pracy. Jest rze-

czą bowiem pewną, że zjawiska te wywołują niezadowolenie i rozgorczenie ludności, wywołują demoralizację, gdyż w wielu wypadkach materiały używane w takich pracach pochodzą ze zwykłej kradzieży.

Kazimierz Sowa umieścił pod tytułem swojej rozprawy sformułowanie „Wstępne rozpoznanie problematyki”. Jest to rzeczywiście studium wstępne, ale może być podstawą studiów pogłębionych i znacznie szerszych i dlatego powinni się nim zainteresować ci wszyscy, którzy prowadzą systematyczne badania nad jednym ze źródeł i przyczyn aktualnego stanu społeczeństwa.

8.IX.1980

Pracujący na własny rachunek w gospodarce społecznej. Kazimierz Z. Sowa: Grupy pracujące na własny rachunek jako kategoria socjologiczna i zjawisko struktury społecznej. Spółdzielczy Instytut Badawczy, Filia w Krakowie. 1980. Maszynopis, str. 62.